

Locuinta Redactorului

Cancellaria Redactionii

in
strada tragatorului (Ló-
vászutca), Nr. 5.Scrisorile nesfrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii.”
Articolii trambei si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șase lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu întregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii:

pre a. întregu 30 Fr. = 30 Lei a.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa tim-
brale pentru fiecare-cara publica-
tiune separatu. In loculu deschisa
20 cr. de linia.

Unu exemplarin costa 10 cr.

Pest'a, 4. martiu, 1871.

Bordeaux, Versalia, si St. Pe-
rupoale sunt asta-di cele trei puncte la cari
sunt atintate privirile. D'in Versalia s'a dictatu
conditiunile pacii cu tota rigorea posibilă a sume-
ntului si inganfatului invingutoriu. La Bordeaux,
adunarea nationala, inecandu-si dorerea, se sapuse
statismului situatiunii. Conditiiunile borussice se
sunt cu 546 voturi contra 107. Precum se
vede numai radicalii, intru intielesu strinsu, si de-
putatii partiloru Alsaciane si Lotaringice, devenite
acum nemtiesci, votara contra pacii, dar' intre cei
546 deputati, cari votara primirea, inca nu se va
fi gasindu nece unulu, ca intru adunculu inimiei
salle se nu fi juratu: resbunare!

Mari greutati are se intempe la Brussella,
unde se va face acusi definitiv'a negociare a pa-
cii, punctulu carele, pana la respunderea colossa-
lei summe de 5 miliarde, prescrie ocuparea de-
spartieminteloru resaritene alle Francei prin osti-
rile prussianesci si functiunarea deregatoriloru fran-
cesi sub conducerea generaliloru prussianesci. In-
ocovoiati sub jugulu crudulu invingutoriu, locuito-
ri acestoru parti numai cu greutati mari voru poté
lua parte la nou'a vietia politica a tieriei si voru fi
nevoiti doi seu pote trei ani de d'ille a ingrasia pre
sugrumatorii sei. „Sange curse destullu in Fran-
cia,” va fi dicundu Ginghischanulu Vilhelmu „a-
cum se curga in torrenti sudorea poporulu de-
vinsu, banii lui in pung'a mea.” Pana acum Bo-
russii au grassatu ca tigri, de acti inaintea voru
grassa ca vampiri! Ocuparea despartieminteloru
resaritene mai are si scopullu strategicu de a sta-
gata indata ce Francea ar' da vre-unu semn de
pregatiri militaresei si de la Reims, unde va re-
siedea principele de corona, a navalu dreptu spre
Paris. Cu parerea de reu voru vedé si Prussianii
ca incheiara pace de scurta durata si „Daily
News” se pare a avé totu dreptulu, invinuindu
pre Bismarcu de cea mai grea crima, ca ar' avé
intentiunea de a produce cu de a sil'a unu allu
doile resbellu punicu, pentru ca nou'a Cartagine-
Parisulu, cuceritu de nou se fie derimatu d'in
temelle. Bunulu geniu allu omenimei inse va ve-
ghia, speramu noi, si va da de rusine calculii re-
leloru spirite indracite de la Versalia! Dupa re-
petirea desastreloru de la Vaterloo se pote repeti
si Iena. — Leului britanicu i-se voru deschide
ochii si va scutura jub'a (com'a) acusi ce va face
amar'a experientia despre amicabilele intentiuni Rus-
so-Americane facia de interesele salle in India
si America.

Telegrammele schiabate, cu intentiune, intre
ambii tiari nu mai lasa nece una indoela despre
conspirarea si conjurarea loru in contra libertatii
poporeloru. Tiarii dedita a se intielege ca nimene
in Europ'a se nu outedia a gramusda, ca-ci nego-
tiulu de reciproca assecurare intre d'insii este
gata inchiatu. „Mie Europ'a centrale” dice un-
chiulu, si nepotulu raspunde „Mie Constantinopo-
lea si cellea ce se tienu de ea” avendu totu re-
spectulu de unchiulu seu, carele este mai mare
strengariu de catu nepotulu.

Apoi ticalos'a diplomatia ostrunguresca a lui
Beust-Andrassi mai crede inca cu mintea tarba-
cita intru infratrea si aliantia seriosa a Prussiei
cu Austria si ca i va succede a desbina pre Prus-
sia de catra Russia! Napoleon III. inca au cer-
catu asta, dar' Gortiacovu va fi risu si atunci ca
asta-di in pumni de simplicitatea diplomatica a
unoru astfelu barbati de statu. Nece una data Mus-
calulu n'ar' fi concesu straordinari'a intarire si conso-
lidare a Germaniei prin Prussia, daca n'ar' fi primi-
tu in schimbu solida garantia de compensatiuni, cari
trocu de parte preste angustele margini alle resul-
tatulu cascigatu in cestiunea pontica. Sciutu este
ca la Em'a s'a vorbitu si despre Gallici'a, ultimulu
petecu d'in hainele celle sfasiate alle Poloniei. Apoi
in cellu mai favorabilu casu unde ar' duce even-
tuslea aliantia austro-prussiana? De a dreptulu
la reactiunari'a Santa-Alliantia, de afurisa me-
moriam! Austria nu pote accepta nece unu bine de
la Prussia d'in singur'a cauza ca sta in callea am-

bitiuniloru Prussiei, deci n'ar' avé nece unu motivu
d'a se face argatulu preaumilitu, praesuppusu si
fora vointia a duoru cavaleri de jafu. Cu tote
acestea de la barbati de statu ai Austriei nemica
nu acceptamu. Numai Angli'a pote fi punctulu de
cristallisatiune allu unu sistemu bine combinatu
de resbunare pentru peccatele la ceriu strigatorie
alle Prussiei. Elementulu latinu se va aduna in
giurulu acestui punctu, si Austria atunci va avé
si ea atata coragiu catu face sementia de mus-
tariu.

Pareri despre Pace.

A fora de diurnalele prussianesci si cate-va
coditie de alle loru in Austria, tota lumea civili-
sata condemna cu una voce nepomenita asprime a
conditiuniloru de pace. Inse-si diurnalele nemtiesci
recunoscu acesta neaudita asprime, elle inse su-
stieniu cu nerusinare teutonica, cumca Borussii
trebuiá se fie crudi pentru ca Francea se se infre-
nedie si se nu pota incepe nou resbellu. Numai
mintea neamtiului au potutu scorni astfelu de me-
diuloce pentru a se assecura pacea, noi credemu,
ca in crudime jace simburele noului resbellu,
acestu simbure va incolti acusi. Manet alta mente
repostum! Este sciutu ca poporele latine „tienu
minte” si acesta insusire, atunci candu ti-se va-
tema demnitatea nationala si chiaru cea umana, este
nabila. — Diurnalele anglicane, caroru-a
nu li-se pote face imputarea de inimizia (dusma-
nia) principiale contra Germaniei, condemna in
unanimitate esorbitantele pretensiuni alle Borus-
siei si prevestescu nou resbellu, ca urmare neape-
rata a nesatiului si lacomie prussianesci. Asié
„Daily Tel.” dice „Bismarcu si Moltke au
lucratu ca Wallenstein si Tilly. De la resbellulu
cellu de 30 de anni incoce, Germania n'a progres-
satu. Conditiiunile s'au pusu cu intentiune astfelu
ca noulu resbellu se devina neevitabilu. Elle in-
carca responsabilitate cumplita a supra omeniloru
cari stau asta-di in fruntea Germaniei.” „Times”
dice „Va veni tempulu candu unu sublocuteninte,
ca Bonaparte, va renasce, carele va conduce pre
Francei in contra Germaniei, candu acesteia i
voru lipsi Bismarcu si Moltke.” „Daily News”
dice „Nemti reintorna incarcati de preda si jafuri,
dar' lasa suveniru de ura si resbunare contra ja-
futoriloru.”

Mare insemnetate au cuvintele diurniului „Fran-
ce” care nu se tiene de celle radicale si cu tote
acestea in Nr. de 26. fauru, aréta ca campania
Nemtiloru in Francea n'a fostu de felu gloriosa,
pentru ca ei „navalira cu unu millionu de fetio-
ri a supra Francei, carea d'in necapacitatea gu-
vernului n'a fostu in stare de a perare.” Pentru
Francea, dice mai de parte „pacea este onorifica,
pentru ca dede lumii dovedi si esemplu de re-
sistintia cerbicoasa, inse pentru Germania pacea
e rusinosa, pentru ca au vatematu tote drepturile
umanitati.” Apoi „Invingatorii nu se multiu-
mescu d'a ne ruina pentru presentu, ci cerca a ne
jafu si pre viitoriu. Patrioti esaltati afirma, ca
Francea e umilita. Nu e adevratu. Daca, in vii-
toriu cellu mai de aproape, agitatiea se va fi
alinatu in catu-va, atunci se va vedé ca France-
sulu va fi mandru de nationalitatea sa, pre candu
inimicii nostri numai cu rusine voru poté martu-
risi „eu sum neamtiu, adeca me tienu de una na-
tiune de pirati si strengari.”

Daca Bismacu cere mai mare portiune de
territoriu, am poté accusa sumet'a sa si daca tia-
rulu Vilhelmu insiste pentru intrarea triumfale in
Paris, am poté recunoscé in asta dorintia vanita-
tea sa nevindecabile; inse daca vedemu ca ei voru
se ni rapesca ultimele isvore succursale, atunci
avemu totu dreptulu de a i despretiui pentru ne-
satiulu loru si lacomia de jafu. Bismarcu se mira,
ca press'a parisiana nu gasesce a fi prea naturali
conditiunile de pace, cari ni-le dictedia; ellu afla
de lucru straordenariu, ca vorbimu de resbunare.
Si ore care omu de onore si inima pote intempera
fora indignatiune pretensiunile, cari le formuladia

pre tota dia'a invingutorii? Aiba grige, ca ci una
picatura ajunge, ca pocalulu amaritiunii se se
verse si cine scie ce va mai urma apoi? Asse-
mene vorbescu tote diurnalele francesce. Inse-si
diurnalele slavice, chiaru si celle muscalesci mai
independinti, condemna procederea Prussiei. Diur-
nalele italianesci si celle romanesce nu le aminti-
mu, pentru ca simpatiele loru catra francesi, este
lucru forte naturalu, sangele apa nu se face.

Dar' indesiertu am cercá in diurnalele nem-
tiesci una singura voce libera. Chiaru de ar' vre
cutare barbatu de inima a redica cuventulu pen-
tru dreptu si umanitate, acest'a nu o pote face in
liber'a Germania, pentru ca aici nu se pote vor-
bi si serie decatu ceea ce place dlui Bismarcu.
Dupa acesta mesura este a se judeca opiniunea
diurnaleloru nemtiesci. Ca unu ce curiosu avemu
se insemnamu ca diurnalele semi-officiale si libe-
rale-nationale cerca a desculpa pre stapanulu si
maiestrulu loru pentru slabitiunea ca lasa Fran-
cesiloru Belfortulu.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 1. mart, 1871.

Siedintia se deschide la 10 ore a. m., sub presidiulu
ordinariu alu presiedintelui Paulu Somssich. — Dupa veri-
ficarea processului verbalu alu siedintiei trecute, deputatii
Sigismundu Borlea, Ignatiu Helly, Ladislau Gonda, dr.
Alessandru Mocioni, Ern. Simonyi, c. Adamu Vay, Ios.
Iusth si Ioanu Vidats presinta mai multe petitiuni, cari se
transmitu comisiunii petitionarie.

Ladislau Kvaszay pune pre biurul camerei unu
projectu de conclusu, prin care cere ca se se primesca una
suma in bugetulu ministrului de comunicatiune pentru regu-
larea fluviului Waag. — Se transpune comisiunei financia-
rie spre opiniunare.

Ed. Sseniczey interpelleza pre ministrulu comu-
nicatiunei si pre alu internelor in privintia nenorociloru
causate prin esundarea Dunarii.

Secretariulu de statu, Carolu Zeyk, raspunde ca gu-
vernulu, primindu mai multe depesie d'in comitatulu Tolnei
si alu Pestei in privintia esundariloru, a tramisu numai decatu
unu vaporu cu victualie in tienuturile esundate, provocandu
totu-una-data comitatele Tolna si Pest'a a esmite cate unu
comissariu, cari se asiste la impartirea victualieloru tramise.
— Interpellantele este multumitu cu responsulu secretariu-
lui, si camer'a ia actu despre elu.

Raportorele comisiunii financiare, Colomanu Széll,
relateza despre projectulu de lege relativu la acoperirea ero-
gatiuniloru pentru administratiunea provisoria fumanu. —
Raportulu se va tipari si tramite la sectiuni.

Dupa acea camer'a trece la ordinea d'ilei: inchia-
rea desbaterei a supra propunerei deputatulu Gyórfy.

Raportorulu majoritatii comisiunei centrale, Paulu
Királyi, polemizeza in vorbirea sa finale contra mai
multoru oratori opositiunali, si recomanda camerei primirea
fara modificatiune a projectulu guvernialu. — Dupa acea
se submite la votu projectulu guvernialu despre immultirea
escadroneloru de honvedu si se primesce. — Se face votare
nominala a supra amendamentulu deputatulu Gyórfy, si
se respinge cu una majoritate de 68 voturi.

Se punu in desbatere celelalte projecte de legi ale mi-
nistrului pentru a perarea tieriei. — Projectulu de lege despre
sistemisarea noveloru posturi pentru medicii de honvedu se
admitte fara observare. — Cu privire la projectulu de lege
despre schimbarea staturiloru batalioneloru de honvedu, Gabr-
Várady propune una modificare stilistica, carea inse se
respinge, si asié projectulu se accepteza nestrmutatu. —
Dupa acea Gabrielu Várady presinta unu projectu de
conclusu, dupa care camer'a invita pre ministrulu pentru
aperarea tieriei, ca se presinte catu mai curundu unu pro-
jectu de lege despre organizarea staturiloru cavalleriei de
honvedu.

Ernestu Hollán amintesce greutatile cu cari e iur-
preunata organizarea staturiloru cestiunate, si invita camer'a a
respinge projectulu de conclusu d'in discutune. — Se
respinge.

Urmeza projectulu de lege despre conchiamarea hon-
vediloru pentru a forma oficerii si sub-oficerii, si se admite
nestrmutatu.

Dupa acea se pune in desbatere bugetulu ministrului
de comunicatiune, si in legatura cu elu projectulu de re-

Intuine alu deputatului Mauritiu W a h r m a n n, relativu la calamitățile de comunicațiune.

Ministrulu de comunicațiune, Stefanu G o r o v e, incunoscintiea camer'a, că deslucirile necesare in privint'a detauriloru le va primi de la consiliariulu de sectiune H i e r o n y m i.

Presedintele intreba camer'a daca voiesce a discuta mai autăiu proiectulu de resoluțiune sėu bugetulu? — Se decide a se pertrat'ă mai autăiu proiectulu.

Incependu-se desbaterea generala, ministrulu comunicațiunei G o r o v e dechiară că consente pre deplinu cu despusetiunile proiectulu d'in cestiune. — Dupa ace'a mai vorbescu Samuilu V a s s, Massimilianu F a l k si c. Antonu F o r g á c h, si cu ac'est'a

Siedinti'a se inchiaia la 2 ore d. m.

Siedinti'a dela 2. mart. 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedinti'a camerei la 10 ore a. m. — Dupa verificarea processulu verbalu alu siedintiei precedente, presedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiunii petitiunarie d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii: Acatiu Kállay, Alessandru Csanády, Lad. Gonda, Alessandru Mednyánszky, Alessandru Almásy, Ernestu Simonyi si Vincentiu Babesiu.

Iosifu I u s t h propune ca p'ana la terminarea desbateriloru a supr'a bugeteloru, camer'a s'è-si tiena siedintiele de la 10 ore demaneti'a p'ana la 4 dupa media-di. (Aprobare.) — Alessandru C s a n á d y doresce ca siedintiele s'è se tiena de la 8—12 ore. — Iosifu M a d a r á s z e de parerea s'è se tiena de la 9—12 si dupa media-di de la 4—7, s'eu de la 8 ore demaneti'a p'ana la 2 dupa media-di. — Eduardu Z s e d é n y i propune ca tempulu pentru tienerea siedintieloru s'è se defiga de la 9 ore demaneti'a p'ana la 3 dupa media-di. — La votare camer'a adopta propunerea deputatulu Z s e d é n y i.

Dupa ace'a se cetescu a trei-a ora si primescu definitivu proiectele de legi ale ministrulu pentru aপরeraa tierrei, deliberate in siedinti'a precedente. — Se tramitu camerei magnatiloru.

Urm'ea continuarea desbateri a supr'a proiectulu de resoluțiune alu deputatulu Mauritiu W a h r m a n n, relativu la calamitățile de comunicațiune.

A. G u b o d y tiene că proiectulu de resoluțiune alu lui Wahrman nu va delaturá calamitățile comunicațiuniloru, ci că este necesaria una lege, carea s'è constringa societatea drumulu de statu a-si implin'ă detorintele facia cu interesele tierrei. — Bar. Gabrielu K e m é n y vorbesce pentru propunerea lui Wahrman. Dupa-ce mai vorbescu Ernestu S i m o n y i, Iuliu K a u t z, M. J ó k a y, Lud. C s e r n á t o n y, ministrulu G o r o v e, Aristidu M á t t y u s, Emer. I v a n k e, h. Lud. S i m o n y i si Maur. W a h r m a n n, camer'a admite fara votare proiectulu de resoluțiune d'in discusiune.

Franciscu H á z m a n n invita camer'a, ca dupa terminarea desbateri a supr'a bugetulu ministrulu de comunicațiune s'è pertrateze proiectulu s'eu de resoluțiune presintatu cu privire la infiintarea mai multoru magazine in tierra. — Se decide.

Urmeza la ordinea d'ilei desbaterea generala a supr'a bugetulu ministrulu de comunicațiune, preliminaru cu 5, 158. 610 fl.

Ernestu S i m o n y i presinta urmatoriulu proiectu de

BOISIORIA

Scurta istoria a societății iesuitiloru.

(Urmare.)*

Statutele si legile iesuitiloru. Pentru ca s'è cunosci bine scopulu si spiritulu ori-carei societăți omenesci, se cere neaparat, ca s'è afli mai autăiu, dupa ce legi si asediamente se guverna si administra aceea. Multu tempu regulamentele iesuitiloru au fostu si an remasu pentru cealalta omenime unu adevratu misteriu, d'in care cauza s'au si resp'anditu a supr'a loru cele mai fabuloase opiniuni. Asta-di acelea regulamente, legi, statute, au ajunsu a fi proprietatea toturoru căti cunoscu alte limbe; numai in limb'a nostra romanesca cuprinsulu aceloru-a nu s'a vedintu pre cătu scimu noi, neci intregu si neci macaru in estrasu. Spatiulu nostru ne suferă a le reproduce aici numai in estrasu.

Intielesulu statuteloru d'in 1540 este acestu-a:

1. In tote afacerile societății si in tote detorintiele cari cadu a supr'a fia-carui membru, numai generariulu alesu d'in midiuoculu ei are dreptulu de a decide, care pentru ce feliu de ocupatiune este aptu si capace (adeca generariulu iesuitiloru este investitu cu potestate monarchica absoluta.)

2. Acelu-a-si generariu are dreptulu de a proiectá regulamente si legi pentru societate, era ac'est'a are dreptulu de a le discute si respinge in casuri grave, nu inse si in casuri urgente, si neci in casuri mai usiore. Era essecutiune

resoluțiune. 1) Camer'a esmite una comisiune constatatória d'in 12 membri, care, dupa-ce va fi ascultatu opiniunea barbatiloru de specialitate d'in strainetate, va avé a elaborá si presintá in cointelegere cu ministrulu comunicațiunei unu planu despre perfectiunarea drumuriloru de comunicațiune d'in tierra. 2) Ministrulu financi'eloru va presintá camerei unu conspectu despre erogatiunile ce se receru pentru perfectiunarea drumuriloru. 3) Comisiunea ce se va esmite va avé a presintá unu proiectu despre modulu care trebuie observatu in venitoriu cu ocaziunea acordării concessiuniloru căliloru ferate. 4) Comisiunea consiste d'in 8 membri ai camerei reprezentantiloru si d'in 4 ai camerei magnatiloru. 5) Consultările comisiunei d'in cestiune sunt publice, si despre cursulu loru se va duce unu diariu s'eu una processu verbalu.

Siedinti'a se inchiaia la 2 1/4 ore d. m.

Discursulu

deputatulu Sigismundu Borlea

tienutu in siedinti'a camerei repr. Ungariei, in 17. fauru, la desbaterea bugetulu ministrulu de culte si instructiune publica.

Onor. Camera! Facund'ă-se la ocaziunea desbateri de facia d'in mai multe p'arti vorba despre inspectorii scolari ai guvernulu, si manifestandu-se mai multe pareri despre chiamarea si scopulu loru, precum anulu trecut, intru asemenea si asta-data s'a disu, ca ei, acei inspectori scolari, nu corespundu scopulu si chiamarei loru; eu d'in parte-mi — marturisescu că in ac'esta privintia nu potu fi de acordu cu dnii antevorbitori; pentru că eu credu, că daca si nu-si voru fi implinitu acei inspectori preste totu chiamarea, in parte inse totu-si au corespunsu; — (s'audim!) că-ci eu sum de convictiunea, că guvernulu n'a numitu pre inspectorii scolari pentru scopulu culturai popululu, ci cu totulu d'in alta cauza, d'in altu motivu. Trebuie s'è tienu ac'est'a cu atātu mai vertosu, că-ci candu era sub desbatere legea pentru instructiunea publica, eu in privint'a inspectoriloru scolari facusemu propunerea, ca prin lege s'è se dispuna, cum-că inspectori scolari prin diferitele p'arti s'è se puna d'in mai oritate a natiunalitat'eloru, cum se numescu ele aici, cari locuescu acele p'arti, pentru ca astfelu ei s'è scia cum se cade limb'a maiorității, la a carei cultura au s'è conluere; — dar' d'in partea guvernulu s'a adusu că — propunerea nu este de lipsa, fiind-că ceea ce pretinde ea, se intielege de sine. De sine — adevratu că s'a intielesu ce-va, nu inse ceea ce populesemu eu, ci tocmai contrariulu. (Sgomotu.) Celu putienu urmările ac'est'a au doveditu; că-ci in acele districte, unde romanii sunt in mai oritate absoluta, nu numai că n'a pusu inspectori romani, ci a pusu de acei-a, cari sciu unguoresce, nemtiesce, dora si francesce, dora chiaru si slovaccesce, dar' tocmai romanesce nu; si d'in contr'a, intre slovaci a numitu inspectori cari sciu unguoresce, nemtiesce, dora si romanesce, dar' slovaccesce nu; astfelu este, de candu unu atare inspectore scol. merge s'è visite vr'o scola si se incerca a pronunčiá câte-va cuvinte in limb'a scolei pre care n'o scie, atātu copiii, cătu si dascalulu trebuie s'è prorumpa in risete, si MSa dlu inspectoru devine obiectu de batajocura — pre spesele guvernulu. (Ilaritate.)

Dupa a mea parere, pre cum am disu, guvernulu n'a

nea legiloru si tota potestatea de comandante supremu remane depusa in manile generariulu.

3. Membrii societății se obliga a depune inca si unu alu patru-lea votu, carele este: supunerea neconditiunata si absoluta la voint'a papei (obediencia illimitata erga pontificem), in cătu ori candu acestu-a li-ar' comandá, ca s'è merge in ori-si-ce misiune si s'è intreprinda ori-ce lucru pre lume, la pagani, la eretici si la schismatici, ei s'è se supuna neconditiunatu si s'è implinesca cele poruncite, diu'a noptea, de aici p'ana la Indi'a.

4. Neci unu iesuitu s'è nu cunteze a se imbi'ă, a se offeri elu insu-si pentru vre-una misiune, ci fia-care s'è astepte, p'ana lu va destiná si denumi insu-si Ddieu, adeca pap'a, ca locutienetoriulu alu s'eu, si generariulu societății.

5. Toti membrii societății au s'è jore ascultare si supunere neconditiunata comandantelu generale, carele este locutienetoriulu lui Isusu pre pamentu.

6) Neci unu membru nu p'ote posede avere privata, si neci chiaru societatea ca atare; d'in contra pentru institute, sc'ole, colegie, universități, ospitale, etc., potru primi ori căta avutia li s'ar' dá. D'in scolarii si studentii scoleloru iesuitice se primescu tenerii la noviciatu pentru societate.

7. Aici iesuitii, cari sunt totu-una-data si preoti, sunt obligati a indeplin'ă oficiulu eclesiasticu inca si atunci, candu nu li s'ar' veni neci-unu beneficiu, era rogatiunile (officium, adeca cum sunt rogatiunile óreloru, ale demanetiei, etc.) nu sunt obligati a le face in comunu ca alti calugari, ci fia-care pentru sine. Ac'est'a insemna atāt'a, că iesuitii nu sunt obligati a petrece vietia contemplativa, ca alti monachi, ci tocma d'in contra, vocatiunea loru este a petrece in lume intre ómeni, spre a-i invetiá, a le administrá sacramentele, a-i confirmá in credintia, era pre necatolici a-i catolisá.

pusu pre inspectorii scol. pentru scopulu crescerei popului, ci pre d'o parte ca s'è aiba agenti cari, caletorind'ă tierra, s'è faca servitii politisale, pre de alta parte, — acestu-a este scopulu principalu alu numirei loru, — a magiariseze tier'a (Iarma), ba chiaru temeulu principalu inse-si legei de instructiune este magiarisare (Iarma); I a mea parere este acestu-a.

A dou'a cauza a numirei aceloru inspectori a fi că-ci imultind'ă-se preste mesura credintiosii guvernatori de oficie, dupa ce ei nu potura incapa toti la r'ia si prin ministerie, ei nepadira pre guvernulu, că — s'è fia de ei, cum o s'è fia ei remunerati pentru servitioru? (Ilaritate) la ac'est'a guvernulu molcomind'ă d'isu: Nu v'è temetii copii, (mare ilaritate) m'am ingitu eu de voi (Ilaritate), — vedeti, voi n'ati fostu nici pentru curia, nici pentru alte oficie de statu; deci nu creá pre s'ém'a vostra posturi speciale, cu titlu de r'ia Vostra, cu lefe bune si fara nici unu lucru (Ilaritate generale); aceste posturi voru fi bune pentru voi; nu face d'in voi crescatori ai poporulu (Ilaritate sgomotosa!); — li-a datu deci titlu de „mariti“ si consiliari regii, li-a datu lefe mari, li-a datu si — personalu (Ilaritate; intrebări: ce li-a datu?), — personalu (ce?); — mi se impare că nu pricepeti ce voiu s'è d'ivi spunu deci pre latinia: li-a datu unu personalu, cutoriu d'intr'unu adjunctu si unu scriitoriu, va s'è d'ica principalulu impreuna tocmai o compania de p'ferance (Ilaritate generala), si pentru ca companiei d'anesci s'è nu-i lipsésca nici servitiulu necesariu, pentru ca fia cine s'è li aduca sugári si alte trebuintiose, li-a d' inca si unu servitoriu oficialu. (Mare ilaritate.)

Acestea sunt, onor. camera, dupa mine, causele si a purile pentru cari s'au numitu inspectorii scol. De unde credu, că ar' fi multu mai bine, mai respundetoriu scopu, daca acele 265,000 de fl., preliminate pentru inspectori scolari, pre langa stergerea aceloru oficie, s'ar' impartit tre confessiunile mai serace pre s'ém'a scoleloru loru; că prin ac'est'a crescerea popululu intr'adeveru s'ar' inap' multu mai bine de cătu prin inspectorii scol.; de a parte ac'esta onor. camera ar' dovedi că si-duce a minte de seracime. Eu d'in parte-mi sum convinsu că daca a suna s'ar' impartit pre s'ém'a scoleloru confessiunale si control'a guvernulu, de care eu nu me temu, s'ar' foa numai spre scopulu crescerei popululu, cultura popul ar' dobandi unu aventu mai mare. Si credu mai departe că si insu-si guvernulu trebuie s'è aiba ac'esta prevedea, dupa ce a potutu s'è se convinga că prin inspectorii scol. nu se pote face magiarisarea pre cum nu s'a putu face la anulu 1859 germanisarea; că-ci totu este, că in in acelu anu ministrulu im. de culte, ci tele Thun, prin o asemenea lege a incercatu germanisarea d'ar' — firesce nici elu n'a reusatu, precum toti bine amu; — dupa mine deci, ce n'a succesu contelui Thun la 1859 de siguru nu va succede nici guvernulu de ast' di, nici la 1871, si nici mai tardiu. Guvernulu n'are s'è t'ema că prin stergerea institutulu de inspectori scol. a dintiosii i voru reman'ă fara pane si-lu voru nepadi era pentru aplicare; că-ci votandu-se in bugetulu ministeriu de interne lefe pentru prefectii urbiloru libere, guvernulu bine-voiesca a-i pune intr'acele posturi, cari fiindu mai bine dotate si avendu titlu mai inaltu, de I l u s t r i t a t e firesce că si loru o s'è li placa mai bine; apoi si la ac' posturi se voru pricepe pre atāt'a, pre cătu s'au pricepu la inspectoratele scolari; in fine si activitatea li va fi tot

Numerulu iesuitiloru defiptu la inceputu de căp pap'a Paulu III. a fostu numai de siese-dieci, prin urma si statutele d'in 1540 eráu destinate numai pentru mica compania: mai tardiu inse vomu vedé, că incercan cu acelu numeru micu a fostu cu totulu desierta, d'in ca cauza si numerulu iesuitiloru s'a immultitu succesive l câte-va sute, apoi la mai multe mii, dupa ace'a si statute loru s'au mai amplificatu asié, precum nu ar' fi credintu ne unu omu pre faci'a pamentulu. Firesce, pentru-că problema pre care si-luaseră ei a supr'a, era gigantica si cu totu extraordinaria, prin urmare d'insii eráu constrinsi a cătu si midiułce cu totulu extraordinarie, p'ana candu ajunsesu de spaim'a si de urgi'a lumei intregé. S'è firmu inse dreptu in totu respectulu si cătra t'ota lumea. Tocma candu iesuitii nu aru fi luat'ă asup'ă loru consolidarea potestatei monarchiei universale a totu-potente a papei dela Rom'a, un problema ac'est'a in totu casulu chimerica, ci daca ei si-ar' fi propusu numai a correge moral'a publica si privata i omenimei de inainte cu 320 de ani, totu-si ac'esta unu problema era s'è fia forte apasatoria, nu pentru siese-dieci ci pentru siese-dieci de mii de barbati, si docti, si devoti cu totulu sublimei loru vocatiuni. T'ote documentele mi sunt bune, căte ni s'au pastratu d'in acelea tempuri, marturisescu in unanimitate, că corruptiunea in beserica ca si la curti domnitoriloru, ca si in clasele aristocratice si in cetăti, ajunsesa la culme, Insa-si Rom'a se numea, si cu totu dreptulu Babilonia. Respectulu si veneratiunea cătra cele sanz disparuse cu totulu. Era lucru de t'ote d'ilele a potirele si asié numitele monstrantie s'è se fure d'in beserica in cătu pre la unele locuri trebuca s'è lege cani in leintru besericei, pentru ca s'è apere lucrurile sacre de furi sacrilegi. Casatori'a, juramentulu si ori-ce promisiune facutu

*) Vedi Nr. 19 si 20 ai „Fed.“

aceea, adeca a serie in tota lun'a cuitantia si a incassá angari'a grasa. (Mare ilaritate.)

Asiu mai avé unele observatiuni in privint'a egalit'atei confessiunale, ce se amintí de mai multe ori; dar' dupa-ce de câti-va ani am invetiatu, cá egalit'atea de dreptu, aici in camera, precum si afara si in diuaristica, se intrebuintieza numai ca o frasa frumoasa, ér' candu este vorb'a ca ea, egalitatea, sè se puná în aplicare, nime nu vrè sè scia de ea, si prin urmare, cá a vorbi aici si despre egalitatea confessiunale ar' fi o respire de timpu, — pentru aceea nici nu mai facu amintire de ea, ci-mi inchíu vorbirea.

„Albina.”

Scolasticu.

Tabele de parete, de Varna-Rosiu.

Dflele trecute avui ocaziune a vedé tabelele de parete pentru scolele poporali romane, compuse de Varna si Rosiu, invetiatori la scolele superioare romane d'in Lapusiu-ungurescu. Am asceptatu ca mare doru aparint'a acestoru tabele nu numai pentru cá asceptu cu asemene doru esírea si reu-crea toturor lucrárilor literarie in sfer'a inventiamentului poporale, fiindu tare convinsu pre de o parte, cá daca in vr'unu terenu, abuna séma in celu alu invetiaturei poporului sntemu mai inapoiati, de-sí de alta parte chiaru acestu terenu merita cea mai laboriosa atentiune a natiunii romane, fiindu-cá de la acésta cauza depinde nu numai viitoriulu nostru mai ferice, ci chiaru existint'a nostra natiunale; — dar' am asceptatu cu nerabdare aceste tabele si d'in motivu, cá-ci pána acum amudusu lipsa absoluta de tabele de parete in scolele nostre poporale. Apoi si celu mai pucinu inífatu in instruirea poporale va fi binesciundu, cá aceste tabele pentru scolele poporali sunt ce este pana de tote dflele pentru viet'a omenesca.

Asteptarea-mi nu m'a insielatu; tabelele au aparatu degiá, si inca in unu formatu si adjustare ce se pote aflá numai la poporele cele mai culte. Ele sunt compuse dupa metodulu scrisu-cetitului; fia-carei litere previne una icona in coloru natiunali, in care sunetulu iníialu se exprime prin liter'a despre care se tractedia; pentru essemplu: literii i previne o icona infacisíandu pre I a u s u pre cruce — literii l unu le u, — literii f for feci, etc.

Cei preceptoru ai metodulu scrisu-cetitului voru sci pré bine cátu sierbitiu facu aceste icone instructive la in-ducerea mai usiora a scolárilor in scriere si cetire.

Dupa aceste notitie scurte nu-mi remane decátu a mai dice:

1. Cum-cá dd. Varna si Rosiu prin tabele lor de parete nu numai au facutu unu mare sierbitiu inventiamentului poporale si in specie invetiatoriloru, dar' ni facu si onore inaintea strainiloru; tabeleloru in compusitiune corecta, in adjustare eleganta, emuledia cu tabelele in asta sfera, ale ori-carei natiuni culte, — ba, fia dísu ca intre parentese, ungurii, mai inaintati in cultur'a poporale si mai avuti, nici aprosimative n'au asemene tabele de parete.

2. Atragu atentiunea eforielor besericesci si scolastica, cá, dorere, aceste tabele s'au tiparitu numai in 1500 essemplarie, deci sè grabesca a si-le cascigá pentru scole pána candu inca se mai potu capeté, cu atátu mai vértosu, fiindu-cá, precum am audítu, aproape 1000 essemplarie sunt prenumerate. Acésta intreprindere avemu a o spriginí cu atátu mai vértosu, fiindu cá laudaverii autori diu-

ajunsesse de batu-jocura. Mai neci-unu popa nu erá fára asié numit'a concubina. Asasinatele prin veninu si pumnariu eráu la ordinea dflei. Neci pre tempulu imperatiiloru celoru mai spurcati d'in Rom'a antica nu ajunsesse moralitatea de batu-jocura mai mana, decátu se aflá ea pre la inceputulu reformatiunii.

In prima-vér'a anului 1541 iesuitii si-alesera de generariu pre fundatoriulu societáti lor, adeca pre Ignatiu Loyola, dupa aceea se si apucara de lucru, care pre unde-i impartí dinsulu. Indata inse dupa duoi ani se si cunoscu, cá cu siese-dieci de insi n'are sè faca tréba mare neci Loyola, neci pap'a. Preste acést'a se pare, cá ei la inceptu nu reflectasera neci la impregiurarea, cá membrii societáti sèu trebuie sè cunosca mai multe limbe, pentru ca sè se póta intielege cu poporele, séu ceea ce erá se correspondia si mai bine scopului, sè fia luati d'in tote natiunalitáti. Pentru membrii societáti aveáu limba comuna latin'a, cu aceea inse nu poteáu descende la poporu, la glóte, neci li ajutá nimicu in Asi'a si in Americ'a. Intre acestea predicatorii si missiunarii protestanti, carii apucasera a traduce bibli'a si alte carti bune in câte-va limbe, faceáu pasi rapedi cu doctrinele lor, si ce e dreptu, pre unde apucáu ei inainte, incepú a se mai corege si moralitatea, éra scolele resareáu ca d'in pamentu. Intre acestea impregiuráti fatali pentru scaunulu Romiei si pentru tota potestatea papei, facia cu asié rivali cumpfiti, cum eráu capii si conductorii protestantiloru, pap'a Paulu III. se induplecá la luarea unei mesure estraordinarie, de care se iéu numai in pericole fórte mari. Elu adeca prin bull'a sa d'in 14. martiu 1543, care se incepe cu cuvintele: Injunctum nobis — —, auctoritate pre Ignatiu Loyola, ca sè iéu in óstea sa calugarésca de iesuiti ori-cáti membri va voí elu. Totu-una-data pap'a doná iesutilor in Rom'a

metate d'in venitulu curatu l'au oferitu scolei centrali romane d'in Lapusiu-ungurescu, a carei existintia, in lipsa de mediu-loce materiale, este periclitata in gradulu supremu, fára ca sè se afle câte-va barbati de reputatiune, cari, compunendu unu comitetu spre acestu scopu, de nu altu-cum, prin colecte sè straduesca, ca nu cum-va acestu institutu de mare necesitate pentru cultur'a poporele sè apuna.

3. Daca ar' strabate graiulu meu slabu preste Carpati in Romani'a libera, asiú riscá o modesta parere, cá adeca guvernulu romani ar' face forte intieptiesce cumpe-randu essemplariele restante si despunendu a se mai reti-parí câte-va mii essemplarie pentru scolele d'in Romani'a.

4. Pentru inlesnirea intrebuintárii tabelor d'in cestiune, dlu T. Rosiu a compusu si unu „Indreptariu”, de-sí scurtu, dar' forte instructivu.

Pretiuulu tabelor cu indreptariulu: 5 fl. 20 cr. — Se potu tráge de fá Demetriu Varna séu T. Rosiu in Lapusiu-ungurescu (M. Lápds), in Transilvani'a.

Codrus.

Nr. 127.
Sc. 44.

Cerculariulu

Santiei Sale Parintelui episcopu alu diecesei aradane, Procopiu Ivacicovicu, emisu cátra toti protopresviterii si administratorii protopresviterali in privint'a infintárii inspectoratelor scolarie.

Prè onorate Domnule Protopresviteru!

Sinodulu eparchialu gr. or. romani d'in Aradu, tienutu in 1870, avendu inaintea ochiloru iníori rea scoleloru gr. or. romane, si prosperarea inventiamentului si a culturai poporale; si considerandu cá protopresviterii, — ca fostii pána acum inspectori scolari, de dupa nou'a organizare a trebelor nostre besericesci si scolarie, sunt acum cu multu mai tare ocupati. — chiaru si numai cu sarcin'a administratiunei trebelor besericesci, — decátu sè pota pre deplinu corespunde si recerintielor referitorie la administrarea trebelor scolarie, devenite asta-di multu mai multiplice: in siedint'a sa IX. d'in 28. aprilu 1870, sub Nr. 100, a decisu, ca consistoriulu sè denumésca inspectori scolari provisorii, in tote protopresviterátéle.

Conformu acestui decisu sinodalu, subscrisulu consistoriu a aflátu dara de lipsa a impartí singuratecele protopresviterate — de dupa jurstári — in mai multe inspectorate, in fruntea caror-a pána la alte despusetiuni, a si denumitu câte unu inspectoru de scole cercualu greco-orientalu.

D'in aici sub /. alaturatulu conspectu generalu se pote vedé atátu complexulu comuneloru de dupa inspectorate, cátu si numele respectiviloru inspectori.

Prin urmare, sprimandu-ti-se pré-onoratu Dtale recunoscentia consistoriala, pentru activitatea si zelulu ce l'ai manifestatu pána acum ca inspectoru scolaru, facia cu promoverea scoleloru si a inventiamentului poporale, d'in submanuatulu tractu, prin acést'a pré-onoratu Dta esti deslegatu de sarcin'a administratiunei trebelor scolarie, ascepta-du-se totu-si si pre viitoriu dela pré-onoratu Dta a dá totu succursulu moralu si spiritualu, nu altcum ori ce date si desluciri, ce voru cere nou denumitii inspectori in trebele scolarie. Mai de parte, pré-onoratu Dta esti indrumatu, ca in interesulu causei acesteia-a comune, circularminte si

duce beserice „Dela Strata” si cea „Dela S. Andreiu,” cum si unu locu mare, pre care sè edificu unu palatu mare pentru iesuiti. Apoi, fiindu-cá cersietori'a calugarésca a iesutilor inca incepú sè deè rezultate mari, Ignatiu Loyola indata si infintia câte-va institute noue, si anume: „institutu séu cenobiu” pentru fetitie tenere, a caroru castitate erá in periculu, „asilu” pentru femea caduite, demoralizate, „scóla de catechumeni” pentru evrei, „orphanotrofiu” pentru copii si fetitie fára parenti. Totu in acelu tempu iesuitii faceau processioni pompóse cu totu felulu de flamure si cu cantári, pentru ca sè traga luarea a-minte a lumii asup'a lor, éra predice tieneau nu numai in beserica, ci pretotendena, si mai alesu in piatie si la alte locuri publice. Totu prin susu citat'a bulla iesuitii mai cascigara unu privilegiu ne mai auditu pána atunci, cá-ci adeca pap'a desbracandu-se de potestatea sa monarchica, decretá asié ca pre viitoriu generariulu societáti iesutilor, fia acél'a ori-si-care, ascultandu numai unu felu de consiliu alu membriloru fruntasi, sè aiba potestatea nelimitata de a modificá, schimbá, sterge, adauge in legile si statutele societáti, séu a le si abrogá cu totul si a pune altele in loculu lor, dupa impregiurári, si totu-si acelea sè aiba valere deplina, inca si in casulu, candu pap'a nu ar' scí nimicu de ele, sè aiba totu-si valere si taria, ca si cum le-ar' fi confirmatu insu-si pap'a.

Acésta decisiune desperata a papei Paulu III. stá d'in cuventu in cuventu in aceea-si bulla. Apoi acum sè se mai mire cine-va de nenumeratele esemple d'in istoria, unde se vede curatu, cá iesutilor nu li mai pasá neci de pap'a. Éca ce curendu votulu ascultarei orbi cátra pap'a deveni paralisatu si in praxe ridiculu. De atunci inainte generariulu poteá sè schimbe statutele si legile societáti dupa

cátu mai caldurosu sè recomendi pre nou denumitii inspectori scolari atátu singuraticiloru invetiatori, cátu si respectiviloru directori locali, nu altcum singuratecelor comune besericesci, indrumandu-le, ca cu ori-ce ocaziune sè-i intimpine cu cuvinintiosulu respectu si incredere ca pre nesce mandataru ai consistoriului, si sè li-se deè mana de ajutoriu intru implinirea detorintielor oficiose.

Ce se atinge de sfer'a activitáti a nou denumitiloru inspectori scolari, ace'a va fi totu ace'a, carea a fostu pána acum a pré-onoratu Dtale in causele scolarie, totu-si la actulu alegerii de invetiatoriu, pré onoratu Dta si pre viitoriu vei avé de a convocá, si ca presiedinte a deschide, conduce si incheiá respectivele sinode parochiale, ca si pána acum.

Deschiderea concursului la statiunile invetiatoresci vacante inse, precum si compunerea listei candidatiloru, se va efectú cu contielegerea si invoirea respectivului inspectoru scolaru.

La insu-si actulu alegerii de invetiatoriu inspectorulu participéza in calitate de vice-presiedinte, éra candu pré-onoratu Dta ai fi impededatu de a conduce presidiulu, atunci inspectorulu ocupa presidiulu, in care casu inse pré-onoratu Dta totu-de-un'a vei avé inca de timpuriu de a-lu incunoscentia.

Protocolulu alegerii lu-vei legalisá pré-onoratu Dta séu in casu de impedeare respectivulu inspectoru scolaru, ca-rele la tota intemplanrea va avé de a-lu susterne acestui consistoriu.

In fine, pré-onoratu Dta vei avé de a procurá pre sé-m'a inspectorateleru d'in tractulu pré-onoratu Dtale câte unu sigilu respective stampiglu, cu urmatori'a inscriptiune: „Inspectoratulu de scole cercualu confesiunale greco-orientalu N. N.,” cari dupa ce voru fi gat'a indata le vei predá respectiviloru inspectori.

D'in siedint'a senatului scolaru, tienuta in 28. ianuaru 1871.

Procopiu Ivacicovicu, m. p.
Episcopulu Aradului.

VARIETATI.

*. (Incercarea lui Bourbaki de a se sinucide.) In urm'a mai multor lupte nefericite ce le-a avutu cu Werder, generalulu Bourbaki s'a retrasu la Besançon; audiendu inse aici, ca generalulu Manteuffel i-a taiatu lini'a de retragere, nefericitulu comandante eschiamá cá, in casu sè i-se intemple vre-o nenorocire, numesce de successoru alu séu pre generalulu Clichant. — Atátu stárea cea misera a armatei sale, cátu si depesiele desaprobatorie ce le primí pre fia-care dí de la Gambetta, lu-adusera la séu supremulu gradu de desperare, incátu officierii d'in statulu séu majoru, tugrigiti deopro stárea spirituale a siefului lor, se incercau a departá dupa potintia tote armele d'in giurulu lui. — Vineri, in 27. ianuaru, Bourbaki primi éra-si una epistola de la Gambetta, in carea se diceá, ca pre elu inca lu-tienu de unu tradatoriu, ca si pre altii d'intre cei-a-lalti generali. La acésta acusa grava Bourbaki, plinu de amaritiune si stringundu in man'a-i tremuranda epistol'a fatale, dise: „Cei d'in Bordeaux uita, ca in acésta armata de 80.000 fetiori n'am decátu numai 35.000 soldati, ca-ci cei-a-lalti toti sunt netrebnci.” Dupa acést'a tramise pre toti officierii d'in giurulu séu, parte cu diferite depesie,

placulu séu, éra membrii societáti in totu casulu aveau sè asculte orbesce, cá-ci altmintrea temnit'a cea mai intunecosca si alte pedepse adeverate militare eráu partea lor, éra pap'a trebueá sè taca, pentru-cá generariulu i poteá respunde forte scurtu si la intiesu: Tote acestea le facu numai pentru tine, pentru conservarea si adaugerea potestati tale.

Prin una bulla d'in 3. iuniu 1545 se dá societáti iesutilor unu altu privilegiu éra-si ne mai auditu pána atunci, ca adeca iesuitii ori unde aru merge pre faci'a pamentului, sè aiba dreptu de a se súf pre ori-ce ambonu si a predicá, sè pota deschide si tiené pretotideni ori-ce scole voru aflá cu cale ei, séu mai bine, generariulu lor; sè pota administrá sacramentulu penitentiei (pocaintiei) si sè deè deslegare de tote peccatele, inca si de celea rezervate numai papei, sè faca liturgia ori-unde si la ori-ce ora, sè administre tote sacramentele (tainele) fára a cere concessiune de la preotime si dela episcopi, sè pota dispensá de voturi (fagaduintie religiose, evlaviose) si de peregrinagiuri.

Acestu privilegiu datu iesutilor, de care dinsic se bucura pána asta-di, fu cea mai grea si mai rafnatoria lovitura de palma preste faci'a clerului de miru si a episcopiloru, si causa de ura si resbuñare inca si d'in partea celorlalte societáti calugarésca, unu adevratu votu de neincredere si blamagiu pentru cleru si calugari, votu inse de lauda si de incredere deplina pentru iesuiti.

(Va urmá.)

parte sub alte proteste, numai adjutantele s'eu, carele abia se reintorse ostenitu de multa amblare, remase in anti-camera. Bourbaki intră apoi in chili'a unui altu officieru si, luandu unu pistolu implutu, lu-ascunse la capet'iu-lu patului s'eu. Cătra ser'a scrise mai multe epistole si tocm'a eră ocupatu cu regularea onoru scrisori, candu mediculu intră in chili'a. Ambii luara locu langa cuptoriu si discurară pucinu la-olalta. Mediculu, care aflate pre generalu forte irritatu, lu svatui s'eu se culce si s'eu se odihnescă vre-o câte-va ore. „Dta ai dreptu, doctore; si credu că si Dta vei merge la odihna?“ — „Daca mi-vei concede, generale, voi mai remanē inca pucinu aici la focu“, respunse mediculu. — Bourbaki se puse apoi in patu si inchise bine perdelele. Indata dupa aceea se audi una puscatura. Mediculu sari spariatu si alergă la patulu generalului. „D'in nefericire, nu mi-a succesu s'eu me omoru“, d'ise Bourbaki, care nu-si perduse consciint'ia nice un momentu. Glontiu-lu adeca, in locu ca s'eu nimerescă timplele capului, cătra cari a fostu indreptatu, trecu cu vre-o câte-va policarie mai susu si i vulneră apoi verfulu capului. — Adjutantele, care inca alergase la patulu generalului, primi mandatulu, ca s'eu merge la Bordeaux si s'eu-i conduca soci'a la Besançon Sosindu adjutantele la Bordeaux audi, ca domn'a Bourbaki a plecatu. Elu vră s'eu se reintorca la Besançon, unde si-lasase armele, caii si bagagiulu, fiindu-că a caletoritu in vestiminte civile, dar' eră pré-tardfu, că-ci prussiani incungiu-rasera degiă cetatea Besançon.

* (Mediu-locu nou de a regeneră lumea.) Unu rabbinu betranu, vedindu că omenii sunt asié de rei, lumea asié de agitata si că dreptatea este alungata de pretotindenea, incătu rare-ori si-afla unde-va vre-unu locu de refugiu, veni la convingerea, că spre vindecarea acestui reu, care ié dimensiuni tota mai mari, este chiamatu singuru numai poporulu celu al-su alu lui Ddieu, adeca gidanii. Dreptu-aceea betranulu rabbinu se duse la poterniculu ministru alu honvediloru, care este totu-una-data si ministru-presiedinte ungurescu, si lu-rogă s'eu si puna tota infuint'ia, pentru-ca gidanii s'eu capete éra-si Palestin'a si Ierusalimulu; acolo apoi ei voru formă una armata tare, care se va intrepune in tota lumea pentru dreptu, dreptate si caus'a cea buna.

** (Ministeriulu ungurescu pentru a perarea tierei) incunoscintieze tote juridictionile, că contingentulu de recrute alu Ungariei pentru anulu 1871 va consiste, conformu art. de lege I. d'in anulu 1871, d'in 39,339 fetiori pentru linia si marina, si d'in 3934 fetiori pentru rezerva, prin urmare d'in 43,272 fetiori. — D'intre acesti-a cadu pre districtele supuse comandai generale d'in Bud'a 30,645 recruti si 3065 rezervisti; pre districtulu supusu comandai generale d'in Sabliu 6001 recruti si 600 rezervisti, si, in fine, pre districtulu de sub juridictionea comandai generale d'in Zagrabia 2693 recruti si 269 rezervisti. Toti cei-lalti juni apti, dupa-ce se va fi implutu contingentulu prescisu, se voru inolă la honvedi, in sensulu §. 32 alu legi de armare.

Consemnatiunea Contribuiriloru

pentru ajutorarea materiale a „Federatiunii.“

D'in Abrudu si Rosi'a-M. prin D. Vasiliu de Bosiota M. Dembulu. de la DD. Simeonu de Balintu, A. D. etc. 2 galb., Vasiliu Popu de Harsiani, 1 galb., Mateiu Nicola, adv. 10 fl., Basiliu Bosiota, 5 fl., Emiliu Bosiota, Cornelia Bosiota, Amalia Bosiota, câte 1 fl. Alesandru Lazaru 2 fl. Sevastianu Henzel, 2 fl. Michailu Cocu, 3 fl. Victoru Baritiu 2 fl. Iosifu Dra'i 2 fl. Giorgiu Decianu, Enea Silviu Hodosiu Letiti'a Hodosiu, Brutu Hodosiu, Ulpiu Traianu Hodosiu, Nerva Hodosiu, Ionu Iancu, Simeonu Caianu, câte 1 fl. Ionu Almasianu 3 fl. Dr. Nicolau Stoia 4 fl. Ionu Todescu, Virgiliu Todescu, Giorgiu Balta, Giorgiu Ivascu, Moise Laslău, Nicolau Crisianu, Nicolau Lobontiu, Ionu Popu, arindator, Giorgiu Ceterasiu, Ionu Vladu, Petru Coroiu, Ionu Danciu, Nicolau Baisianu, Clementu Popescu, Ionu Ciora, rosianulu, Lazaru Vladu, câte 1 fl. Ionu Visea, Ispasu Todea, Nicolau Fodoreanu, Alessandru Danciu, Ionutiu Darabantu, câte 2 fl. Sum'a 3 galb., si 71 fl. v. a.

D'in Ardasatu (Satumare) de la DD. Simeonu Stanu, jude cerc. 10 fl. Grigoriu Henghia, not. si m. de posta, 5 fl. v. a.

D'in Pecic'a-romana, prin D. Nicolau Philimonu, adv. not. com. de la dea 20 fl. v. a., de la DD. Ferentiu Dimi-trescu, parocu, 5 fl., Vasiliu Caracioni, comiss. de secur. 1 fl., Iancu Bodrogianu, primariu com., Teodoru Dragosiu, agronomu, Ionu Iosa, agron., Mitru Jugu, agr., Petru Aconiu, agr., Giorgiu Gebelesiu, docente, Ionu Ardeleanu, agr., Ionu Efticiu, agr., Lazaru Tamasdanu, agr., Floru Crisianu, comerc., Demitru Novacu, agr., Dinu Chevresianu, agr., Alessa Igrisianu, agr., Petru Cradigati, agr., Teodoru Mateosu, econ. comunalu, Vasiliu Tereteanu, cancel. com., câte 1 fl., Giorgiu Petroviciu, not., 2 fl., Danila Sabou, agr., Giorgiu Pont'a, agr. câte 60 cr., Giorgiu Cimpoiesiu, agr., 50 cr., Teodoru Aradanu, agr., Marcu Cruceanu, agr., câte 20 cr., Giorgiu Oradanu, agr., Ionu Lontieru, agr., Nicolau Novacu, agr., câte 50 cr., Demitru Ciobanu, agr., 20 cr., Massimu Cismariu, agr., 40 cr., Traila Chevresianu, agr.,

Manuilu Pont'a, agr., Davidu Sciopu, agr., Demitru Tamasdanu, agr., câte 50 cr., Stefanu Pont'a, agr., Lazaru Seriantiu, agr., Constantinu Vintianu, agr., Giorgiu Pont'a trif. agr., Alessa Igrisianu, sen. agr., câte 20 cr. Constantinu Imbroniu, agr., Iotia Selagianu, agr., câte 30 cr. Sum'a 52 fl. 80 cr. v. a.

D'in Logosiu, prin D. Can. Michailu Nagy, de la dea 5 fl. de la DD. Iova Popoviciu, cav. ord. pont. comerc. 5 fl., Iulianu Ianculescu, ass. trib. com., Michailu Chisiu, Can., Titu Hatiegu, adv. Teodoru Bordasiu, adv. câte 2 fl., Iuliu Petricu jud. cerc. deput. diet. 5 fl. Stoianoviciu 3 fl., Petru Kóvári, Panaiotu, Musta, Petru Givi, Nicolau Biraescu, cetatieni, I. Popavitia, comenc., Petru Catrusca, comerc. câte, 1 fl. Sum'a 33 fl. v. a.

Sciri electrice.

Bordeaux, 1. martiu, noptea. In siedint'ia adunării nationale Ludovicu Blanc vorbi contr'a éra Changarnier, Buffet, Thiers, Brunet, Arago si Milliere pentru ratificarea conventiunei de pace. Dupa votare, Keller reinnoi in numele deputatorilor d'in Lotaringia si Alsacia protestulu, prin care se dechiara de nevalida veri-ce cessiune teritoriale, si si-reserva dreptulu de reincorporare cătra Francia. Mai departe Keller dechiara, că deputatii nu mai potu remanē in adunarea nationala si a representă unu tienutu cedatu inimiculu.

Viena, 2. martiu. Diferint'ia d'intre Spania si Egiptu se apropia de una complanare pacifica. Consiliu poteriloru straine s'au pronunciatu in favorulu legalitatii pretensiunei facuta de consulu ispaniolu, si una putere amica va primi intrevinerea.

Viena, 2. martiu. Diariulu „Presse“ publica unu telegramu d'in Berolinu, care comunica, că lordulu Loftus a cetitu in Berolinu si Russel in Versailia una depesia a lui Granville, carea protesteza contr'a marimei contributiunei si a confinielor teritoriului ce are a se cede. Bismarck repinse depesia in modu categoricu.

Parisu, 2. martiu. Este inca linisce; cu ocaziunea intrării trupelor germane nu s'a intemplatu nimicu. Dupa-ce a primitu Favre telegramulu, că adunarea nationala a votatu preliminariile de pace, se duse la Versailia si ceru s'eu se scota trupele germane d'in Parisu. Bismarck ceru inse protocolulu officialu alu siedintiei; dupa sosirea acestui-s Favre merse de nou la Versailia. Este deci probabilu, că nemtii voru curat' asta di Parisulu.

Londonu, 2. martiu. Siedint'ia conferintiei, care a fostu s'eu se tiena joi, s'a amēnatu de nou. Ambasadorulu francesu, ducele de Broglie, n'a primitu inca instructiuni de ajunsu.

Viena, 2. mart. „Neue fr. Presse“ comunica d'in Bordeaux cu datulu I. L. c.: Adunarea nationala acceptă unu amendamentu alu lui Thers, facutu in urm'a vorbirei ex-secretariului lui Napoleonu, Conti, care face respunditoriu pre Napoleonu pentru nenorocirile Franciei, si proclama detronisarea lui. — Mai tote diuzialele aparura in forma de necrologu. Toti recomanda sustinerea ordinii si incedere in venitoriu.

Berolinu, 2. mart. Incercările d'a instraină pre Prussia de cătra Russia, urmarea caroru-a se dice a fi fostu apropiarea acestei d'in urma cătra Austria, sunt a se consideră cu totul de nimicite; in cercuri lediplomatice de aici se crede, că amicet'ia prusiaca-rusa e mai intima decâtu ori si candu alta data.

Bordeaux, 2. mart. Cremieux adresa presiedintelui adunării una epistola forte patriotica, prin care lu-incunoscintieze, că offere 100.000 franci pentru desdaunarea de resbelu; fiasce-care francesu trebuie s'eu aduca sacrificie, pentru ca in patru septemane s'eu curatiesca Francia de inimicu.

Parisu, 2. martiu, la 5 ore ser'a. Asta-di se schimbă ratificarea conventiunei de pace.

Viena, 3. martiu. In cercurile parlamentare se vorbesce despre dissolverea senatului imperialu. — Comissionari d'in Prag'a au primitu ordinu, s'eu cumpere possessiuni pre sem'a lui Napoleonu.

Parisu, 3. martiu. La intrarea nemti in Parisu, unu cordonu de truppe francese i-decă intrarea francesiloru imbracati in unifo. Patrula calaretie incungiu-rara cortecele ocupat nemti. Gard'a nationala n'a facutu nice una care; stradele, la inceputu gole, se implura tardfu de poporu. Cetatea este liniscita. Tote trupelor nu este de desaprobatu.

Bordeaux, 3. martiu. Foiele consentit'ia votarea preliminariloru de pace. Gambetta a cetatu a mai fi membru alu Adunării nationalu, elu representă departementulu Rinului de sus.

Brussella, 3. martiu. Armata belgiană pune pre pitioru de pace; tote militifele se mitu a casa.

Bordeaux, 3. mart. Guvernulu decida concediă gardele nationalu mobilisate. Prussia cepura asta-di demanetia a se retrage d'in Paris la 11 ore retragea va fi degiă terminata.

Constantinopolea, 3. martiu. Schumar a eruptu una revolutiune. Congres bulgariloru se va duschide in dfilele aceste. rele veziru va demissionă, si Djemil pasia se numi ministru pentru afacerile esterne.

Londonu, 3. mart. Comissionea pentru statuirea paci se va intrun' in Brussella, in estiman'a cea mai de aproape; pentru Bismarck inchiriatu chille in hotelulu Bellévue. Francia fi representata prin Jules Favre.

Londonu, 3. mart. „Daily Telegraph“ comunica, că aspectulu Parisului la intrarea trupelor nemtiesci a fostu miscatoriu. Nemtii fi primiti la port'a triumfala cu larma si siuieratu s'au auditu strigete de: Traiesca Francia! Valleria facu ordine. Ducele de Koburg caleri trupele cele mai urite francesiloru, adeca cu varesii si ulanii. — Dupa revista, Bismarck mela Neuilly; elu prospiciă bine inse irritatu.

Versailia, 3. mart. Imperatulu si p'cepule de corona sunt gat'a de drumu. Principu Fridericu Carolu voiesce a-si transpune cortela generalu la Rheims.

Bucuresci, 3. martiu. Dambovitia esundatu de duce dfile si a innecatu una parte capitala. Guvernulu a luat tote mesurile necesare pentru scutirea esundatiloru.

Bordeaux, 3. martiu. Guvernulu fa incunoscintiatu, că Belgiulu a recunoscutu republica francesu.

Viena, 4. martiu. „Neue fr. Presse“ adu in combinatiune telogramele schimbate intre imperatulu nemtiescu si tiarulu Russiei cu renascenta santei aliantie si crede, că cabinetulu cislaitanu asta-di ar' fi preludiulu intrării Austriei in conculu nemtiescu-rusescu.

Berolinu, 4. mart. Imperatulu si p'cepule de corona voiescu s'eu se reintorca inda dupa ratificarea paci. S'au facutu despusetiniu pentru retragere; trupele se retragu la confiniu 50.000 fetiori remanu in Francia. La intran trupelor in Parisu au participatu marele duce de Mecklenburg, ducele de Koburg, principu Otto de Bavaria, principele de corona sassonu, principele de Württemberg. — La proclamatiun de ieri a paci au participatu intrega familia imperiala, toti generalii si ministrii; proclamatiunea s'a impartitu intre poporu.

Burs'a de Viena de la 3. martiu 1871.

5%, metall.	59.—	Londra	124.55
Imprim. nat.	68.30	Argintu	122.75
Sorti d'in 1860	95.60	Galbenu	5.80
Act. de banca	724.—	Napoleon'd'or	9.92
Act. inst. cred.	253.50		

Responsu. Dni G. F. Válaszut. Cu ocaziunea transcrierii d'in protocolulu vechiu in cellu nou, s'a trecut cu v' d'ere, — continuarea se va face conformu dorintiei expresse.

Nrii 2, 3, 5, 7 d'in an. c. nu-i mai avem, prin v' mare neci Ddloru reclamanti, neci nouiloru prenumeranti, de aici innainte nu li potemu servi cu acei Nri. Intardiatu insinuări de prenum. au fostu caus'a de nu ne poturamu orientă in privint'ia nrului de esemplarie; d'in noue s'au esempl. abie ni-a remasu pentru Red. câte unu ess. d'in Nri amintiti.

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU